

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

СЕКЦІЯ 4. ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА РІШЕННЯ

Карлін М.І., Чжишань Лінь Необхідність підвищення фінансової грамотності громадян як інвесторів на фінансовому ринку	206
Стащук О.В. Фінансова звітність у прийнятті фінансових рішень на підприємстві	209
Теслюк С.А., Шевчук Р.М. Історія розвитку фінансових технологій та їх вплив на банківську діяльність.....	211
Ульяницький А.О. Механізми фінансової підтримки цифрової модернізації харчової промисловості у післявоєнний період.....	214
Катюжанська А.Є. Управління фінансовими ресурсами при реалізації інноваційних проєктів в умовах невизначеності.....	217
Дмитрук Д.О. Шляхи подолання інфляції в сучасній Україні	219
Антонян І.Є. Мікрофінансування як інструмент підтримки малого бізнесу України.....	222
Довженко С.С. Значення фінансової грамотності у прийнятті економічних рішень	225
Корнута А.В. Фінансова обізнаність населення як умова сталого економічного розвитку України	228
Лета А.В. Безготівкові рахунки як чинник розвитку сучасної економіки України.....	230
Мотрук П.М. Фінансові інструменти як основа прийняття ефективних фінансових рішень	233
Федорова Д.Є. Виклики реалізації фіксальної політики в Україні в умовах воєнного часу.	236

СЕКЦІЯ 5. АНГЛОМОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Redina Y. Management of Public Investment in Recovery Infrastructure	240
---	-----

СЕКЦІЯ 4.
ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА РІШЕННЯ

Карлін М.І.,

*д.е.н., професор, професор кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

Чжишань Лінь,

*здобувач освітнього ступеня «доктор філософії»
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

**НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ
ГРОМАДЯН ЯК ІНВЕСТИТОРІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ**

Виходячи з економічних функцій держави у демократичних країнах публічні фінанси повинні виконувати наступні функції: 1) функцію алокації; 2) функцію перерозподілу; 3) стабілізаційну функцію. Зміст функції алокації полягає у забезпеченні фінансовими ресурсами держави та місцевих органів влади та самоврядування, щоб вони належним чином виконували свої завдання. Розподільча функція публічних фінансів характеризує процеси перерозподілу фінансових ресурсів в суспільстві на користь держави та місцевих органів самоврядування, державного сектору, малозабезпечених верст населення тощо. Стабілізаційна функція публічних фінансів забезпечує оптимальний розвиток суспільства за допомогою використання таких інструментів, як державні та місцеві податки та збори, державні та місцеві видатки.

В Україні виконанню цих функцій публічними фінансами можуть допомогти інвестиції домогосподарств, але вони поки до цього неналежним чином залучені державою та місцевими органами самоврядування. Крім того, недостатня фінансова грамотність приватних інвесторів часто призводить до вкладення їх коштів у сумнівні інвестиційні проекти та шахрайські фінансові схеми, насамперед у так звані фінансові піраміди. Недовіру приватних інвесторів до

фінансового ринку України провокують наступні фактори: недосконалість ефективного механізму захисту прав споживачів та кредиторів; низький рівень розвитку інституційних інвесторів; обмеженість фінансових інструментів; складність процедур реструктуризації; необізнаність роздрібного інвестора; відсутність належних пруденційних вимог та регулювання ринку небанківських фінансових послуг; недосконалість податкового законодавства; обмеження валютного законодавства. Все це вимагає підвищення фінансової грамотності населення в Україні.

Сьогодні провідні країни світу, зокрема США, Великобританія, Канада, Нідерланди, Австралія, Нова Зеландія, спрямовують багато зусиль на підвищення фінансової грамотності населення. Найкращі практики об'єднуються під егідою потужних міжнародних організацій: Світового Банку, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та ін. Так, у 2003 р. ОЕСР запровадила міжурядовий проєкт, спрямований на покращення стандартів фінансової грамотності шляхом розробки універсальних принципів фінансової грамотності.

Формування фінансово грамотної особистості визначається як процес, в результаті якого отримані фінансові знання призводять до змін в фінансовій поведінці населення, які дозволяють приймати більш ефективні та зважені фінансові рішення, які призведуть до збільшення їхнього власного фінансового капіталу. Беручи до уваги позитивний зарубіжний досвід та сучасні українські реалії, вважаємо, що для підвищення рівня фінансової грамотності українських інвесторів необхідно більш активно використовувати засоби масової інформації, Інтернет, можливості дистанційного управління.

Водночас, у розвинутих країнах, як і в Україні, ряд громадян періодично вкладають свої кошти у сумнівні фінансові структури з швидкими й надвеликими прибутками. Так, відомою є фінансова структура «МММ», яка нанесла збитки мільйонам громадян колишнього Радянського Союзу. Тому державним чинникам необхідно приділити велику увагу підвищенню фінансової грамотності громадян, щоб не допускати подібні випадки ірраціональної поведінки громадян. Крім того, держава повинна не випускати на фінансовий ринок структури, які займаються

наданням так званих «швидких грошей», оскільки їх позичальники змушені сплачувати надвисокі відсотки за отримані короткострокові позики.

За різними оцінками експертів, українці вдома («під подушкою») зберігають від 50 до 100 млрд дол США, яких дуже не вистачає для розвитку вітчизняної економіки. Однією з причин цього є те, що українські громадяни бояться потрапити в складні життєві ситуації, оскільки в Україні йде війна і краще мати готівку мати постійно мати під рукою. Тому індивідам треба звернути увагу на ефективну стратегію розподілу своїх заощаджень, пропоновану експертами: розподіл коштів між 2-3 основними валютами у співвідношенні 50-60 % долар США, 30-40 % євро, 10-15 англійський фунт стерлінгів; регулярний моніторинг економічних показників діяльності тих фінансових структур, куди вкладені власні кошти; врахування особистих потреб та географії майбутніх витрат; використання професійних послуг працівників обмінних пунктів для оптимізації курсів валют.

Фінансова поведінка населення є ключовим поняттям у формуванні належного рівня добробуту. Під фінансовою поведінкою домогосподарств розуміємо систему дій, пов'язану з акумулюванням та перерозподілом фінансових ресурсів за допомогою фінансових інструментів із метою задоволення власних потреб. Важливо пам'ятати, що в структурі фінансової поведінки домогосподарств необхідно враховувати критерії раціонального розподілу доходів із метою задоволення власних поточних потреб. Держава ж за допомогою засобів, які сформовані в теорії підштовхування лауреатом Нобелівської премії з економіки Річардом Талером, повинна спрямовувати збереження населення в ті інструменти фінансового ринку, які вигідні як населенню, так і державі.

Література

1. Дубина М., Тарасенко А., Тарасенко О. Напрямки підвищення рівня фінансової грамотності домогосподарств в умовах діджиталізації сфери фінансових послуг. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-17>

2. Домбровська С. О. Сучасні методи формування фінансової грамотності населення України. *Освітня аналітика України*. 2022. № 3 (19). С. 5-14.

3. Карлін М. І., Стащук О. В., Борисюк О. В. Роль фінансів домогосподарств у функціонуванні фінансового ринку України: безпековий аспект. Причорноморські економічні студії. 2024. Вип. 90. С. 96-99.

Стащук О.В.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ У ПРИЙНЯТТІ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасних умовах господарювання фінансова звітність виступає ключовим джерелом інформації для прийняття управлінських рішень щодо здійснення фінансової діяльності на підприємстві. Саме фінансова звітність відображає фінансовий стан, результати фінансової діяльності та рух грошових потоків, що дозволяє користувачам такої інформації – власникам підприємства, акціонерам, менеджерам, працівникам, інвесторам, кредиторам, контролюючим органам – оцінити ефективність функціонування підприємства та окреслити перспективи його розвитку в майбутньому.

Фінансова звітність підприємств в Україні складається з таких форм [1; 2]:

- Баланс – відображає структуру активів і пасивів організацій, дозволяє визначити їх ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість на певну дату;
- Звіт про фінансові результати – містить інформацію про доходи, витрати та фінансові результати суб'єктів господарювання, що дозволяє оцінити рентабельність їх фінансово-господарської діяльності;
- Звіт про власний капітал — відображає зміни у структурі власного капіталу підприємства, джерела його формування впродовж звітного періоду, а також напрями його розподілу;
- Звіт про рух грошових коштів — зміна залишку грошових коштів на підприємстві в розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, дозволяє зробити висновки про якість управління підприємством на основі руху його грошових потоків;